

İŞÇİ SAĞLIĞINDA BİLİNMESİ GEREKENLER

Ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaşıldığında işçi nasıl davranmalıdır?

İşçiler; kendileri veya diğer kişilerin güvenliği için ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştıkları ve amirine hemen haber veremedikleri durumlarda; istenmeyen sonuçların önlenmesi için, bilgileri ve mevcut teknik donanımları çerçevesinde müdahale edebilirler. Böyle bir durumda çalışanlar, ihmal veya dikkatsiz davranışları olmadıkça yaptıkları müdahaleden dolayı sorumlu tutulamaz.

"31 Aralık 2012 tarihi itibarıyla çalışan sayısı ve tehlike sınıfı farkı gözetmeksizin tüm işyerlerinde risk değerlendirmesi yapılması zorunludur."

İşyerindeki tehlike ve riskler ile alınacak önlemleri belirlemek için gereken risk değerlendirmesi kimler tarafından yapılır?

Risk değerlendirmesi, işverenin oluşturduğu bir ekip tarafından gerçekleştirilir. Risk değerlendirmesi ekibi aşağıdakilerden oluşur.

- * İşveren veya işveren vekili.
- * İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetini yürüten iş güvenliği uzmanları ile işyeri hekimleri.
- * İşyerindeki çalışan temsilcileri.
- * İşyerindeki destek elemanları.
- * İşyerindeki bütün birimleri temsil edecek şekilde belirlenen ve işyerinde yürütülen çalışmalar, mevcut veya muhtemel tehlike kaynakları ile riskler konusunda bilgi sahibi çalışanlar.

Birden fazla işveren olması durumunda risk değerlendirmesi nasıl yapılır?

Aynı çalışma alanını birden fazla işverenin paylaşması durumunda, yürütülen işler için diğer işverenlerin yürüttüğü işler de göz önünde bulundurularak ayrı ayrı risk değerlendirmesi gerçekleştirilir. İşverenler, risk değerlendirmesi çalışmalarını, koordinasyon içinde yürütür, birbirlerini ve çalışan temsilcilerini tespit edilen riskler konusunda bilgilendirir.

Asıl işveren ve alt işveren ilişkisinin bulunduğu işyerlerinde risk değerlendirmesi nasıl yapılır?

Bir işyerinde bir veya daha fazla alt işveren bulunması halinde; her alt işveren yürüttükleri işlerle ilgili olarak, bu risk değerlendirmesi çalışmalarını yapar veya yaptırır.

Alt işverenlerin risk değerlendirmesi çalışmaları konusunda asıl işverenin sorumluluk alanları ile ilgili ihtiyaç duydukları bilgi ve belgeler asıl işverence sağlanır. Asıl işveren, alt işverenlerce yürütülen risk değerlendirmesi çalışmalarını denetler ve bu konudaki çalışmaları koordine eder. Alt işverenler hazırladıkları risk değerlendirmesinin bir nüshasını asıl işverene verir. Asıl işveren; bu risk değerlendirmesi çalışmalarını kendi çalışmasıyla bütünleştirerek, risk kontrol tedbirlerinin uygulanıp uygulanmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar.

İş sağlığı ve güvenliği kurulu hangi durumda ve kim tarafından oluşturulur?

İşveren, elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde, işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili çalışmalarda bulunmak üzere iş sağlığı ve güvenliği kurulunu oluşturmak zorundadır.

İşverene bağlı, fabrika, müessese, işletme veya işletmeler grubu gibi birden çok işyeri bulunduğu hallerde elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu her bir işyerinde ayrı ayrı kurul kurulur.

Bu kurul;

- * İşveren veya işveren vekili,
- * İş güvenliği uzmanı,
- * İşyeri hekimi,
- * İnsan kaynakları, personel, sosyal işler veya idari ve mali işleri yürütmekle görevli bir kişi,
- * Bulunması halinde sivil savunma uzmanı,
- * Bulunması halinde formen, ustabaşı veya usta,
- * Çalışan temsilcisi, işyerinde birden çok çalışan temsilcisi olması halinde baş temsilciden oluşur.

Sağlık raporu nereden alınmalı ve hangi şartlarda alınması zorunludur?

Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışacak işçiler, yapacakları işe uygun olduklarına dair sağlık raporu almak zorundadırlar.

Sağlık raporları, işyeri sağlık ve güvenlik biriminde veya hizmet alınan ortak sağlık ve güvenlik biriminde görevli olan işyeri hekiminden alınır.

Ancak; 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu gereğince işyeri hekimi istihdamı zorunluluğu henüz başlamamış olan işyerleri, Kanunun ilgili maddeleri yürürlüğe girene kadar, söz konusu bu raporları Kanun öncesinde olduğu gibi kamu sağlık hizmeti sunucularından alabilirler.

Çalışanlara hangi hallerde sağlık ve periyodik muayeneleri yapılması zorunludur?

Sağlık muayeneleri;

- İlk işe girişlerde,
- İş değişikliğinde,
- İş kazası, meslek hastalığı veya sağlık nedeniyle işten uzaklaşmalarından sonra işe dönüşlerinde talep etmeleri hâlinde,
- İşin devamı süresince, çalışanın ve işin niteliği ile işyerinin tehlike sınıfına göre Bakanlıkça belirlenen düzenli aralıklarla sağlık muayeneleri yapılır.

Periyodik muayeneler ise;

- İşçinin kişisel özellikleri, işyerinin tehlike sınıfı ve işin niteliği öncelikli olarak göz önünde bulundurularak uluslararası standartlar ile işyerinde yapılan risk değerlendirmesi sonuçları doğrultusunda;
- Az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde en geç beş yılda bir,
  - Tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde en geç üç yılda bir,
  - Çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde en geç yılda bir,
  - Özel politika gerektiren grupta yer alanlardan çocuk, genç ve gebe çalışanlar için en geç altı ayda bir defa, olmak üzere tekrarlanır. Ancak işyeri hekiminin gerek görmesi halinde bu süreler kısaltılır.

İşveren ile sağlık hizmeti sunucuları, iş kazası ve meslek hastalıklarının bildirimini nasıl yaparlar?

İşveren; iş kazalarını kazadan sonraki üç iş günü içinde ve sağlık hizmeti sunucuları (hastane vb. sağlık kuruluşları) veya işyeri hekimi tarafından kendisine bildirilen meslek hastalıklarını da, öğrendiği tarihten itibaren üç iş günü içinde SGK'ya bildirir. Sağlık hizmeti sunucuları ise; kendilerine intikal eden iş kazalarını, yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucuları ise meslek hastalığı tanısı koydukları vakaları en geç on gün içinde SGK'ya bildirir bildirir.

